

HUMO

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD VOOR

Radio en televisie

Radio- en tv-programma's van

7 tot 13 december 2007

4 dec. 2007 nr. 49/3509

BELGIË: € 2,10

NED.: € 2,30

HET GROTE Maradona INTERVIEW

**GRATIS
POSTER**
**Debby
& Nancy**

**IS RILATINE
GEVAARLIJK?**

SOS ADHD

VOOR
€8,90
EXTRA

Dossier ADHD kinderen aan de pil

Trouble in paradise! Rilatine, de wonderpil tegen ADHD, werkt niet op lange termijn. Dat zou blijken uit een studie van Amerikaanse wetenschappers. In 1999 hadden ze nog vastgesteld dat kinderen na veertien maanden behandeling meer baat hebben bij medicatie dan bij gedragstherapie, maar na drie jaar bleek daar geen sprake meer van te zijn. 'Ik denk dat we het heilzame effect in die eerste studie overdreven hadden,' zei prof. William Pelham onlangs in het BBC-programma 'Panorama'. 'We hadden gedacht dat kinderen die langer medicatie kregen, er beter aan toe zouden zijn. Dat bleek niet het geval. Er is geen enkele aanwijzing dat medicatie op de lange termijn beter is dan niets.'

Sterker nog, medicamenten zouden slechter zijn dan niets: ze werken groeiachterstand in de hand. Voor duizenden kinderen die zich moeilijk kunnen concentreren en als een flipperbal door het huis stuiteren - ADHD staat voor *Attention Deficit Hyperactivity Disorder* - is dat op het eerste gezicht een zware tegenvaller. En voor hun ouders en leerkrachten evenzeer, om van de farmaceutische industrie nog maar te zwijgen.

Populaire medicamenten als Rilatine kunnen ADHD weliswaar niet genezen, maar ze kunnen wel de vervelende symptomen onderdrukken: met een pil op tijd en stond kun je ineens wél stilzitten en je op je schoolboeken concentreren. Maar Rilatine (van Novartis) en het soortgelijke Concerta (van Janssen Pharmaceutica) zijn geen onschuldige snoepjes. Ze liggen al jaren onder vuur, omdat ze heel af en toe ernstige bijwerkingen hebben. Er zijn gevallen bekend van kinderen die medicatie namen en tijdens het sporten plotseling doodvielen, of die geplaagd werden door hallucinaties en zelfmoordgedachten. Zijn de twijfels over de doeltreffendheid van ADHD-medicatie dan niet eerder een zegen dan een vloek?

Als we die vraag stellen aan prof. dr. **Marina Danckaerts**, hoofd van de Dienst Kinderpsychiatrie aan de K.U.Leuven, stipt ze eerst aan dat de nieuwe onderzoeksresultaten minder eenduidig zijn dan ze in de media werden voorgesteld (wetenschap is geen simpele zaak). Ze is er dan ook minder van onder de indruk dan haar Amerikaanse collega.

HUMO Is het nu afgelopen met het

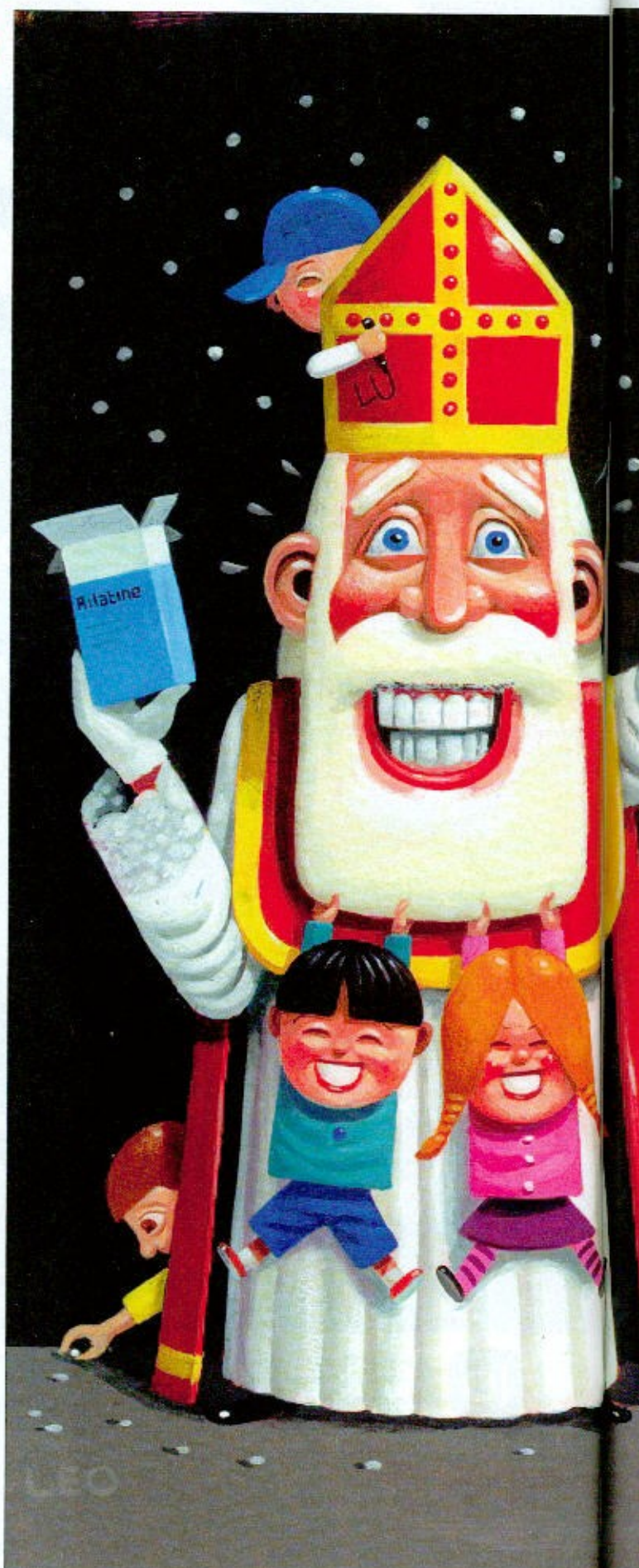
op grote schaal voorschrijven van Rilatine?

Marina Danckaerts «Aan de ene kant kan alleen al de bekendmaking van die onderzoeksresultaten enige impact hebben. Als er minder vertrouwen komt in het idee dat medicatie wezenlijk kan helpen, zal er mogelijk ook minder worden voorgeschreven. 't Is zeker koren op de molen van mensen die altijd al heel erg tegen medicatie zijn geweest.

»Aan de andere kant hebben wij ook nooit beweerd dat medicatie alleenzaammakend is. Zelf ben ik al die jaren precies hetzelfde blijven doen. Altijd ben ik tegemoetgekomen aan de vraag van de ouders: 'Wat kunnen wij doen om ervoor te zorgen dat er dingen verbeteren in het leven van ons kind?' Dus hebben wij altijd cursussen gegeven om ouders te leren omgaan met ADHD. Nu, met dat nieuwe onderzoek, zullen we met nog meer klem benadrukken dat dat zeker ook sporen zijn die moeten worden gevolgd.»

SLECHTE OUDERS

Maar als je ADHD leefbaar kunt maken door ouders ermee te leren omgaan, waarom zou je kinderen dan nog medicamenten geven? Sceptici hameren er al jaren op dat ADHD niet eens een ziekte is. ADHD zou verband houden met bepaalde tekorten in de hersenen, waardoor kinderen zich moeilijk kunnen concentreren, druk zijn, impulsief reageren. Jammer genoeg bestaat er geen handige medische test waarmee je kunt aantonen dat iemand zulke tekorten heeft. Dus gaat men

omgekeerd tewerk: ouders zien dat hun kind 'lastig' is, ze gaan ermee naar de dokter, en die stelt een ADHD-diagnose: als Jantje zich zus en zo gedraagt, moet er wel iets fout zijn met Jantjes hersenen.

Maar moet Jantje dan per se aan de pillen? Of is het probleem grotendeels opgelost als zijn ouders een training krijgen waarin ze met zijn vervelende gedrag leren om te gaan? Ik dacht dat ouders in dichte drommen stonden aan te schuiven voor zo'n training; maar neen, zegt **Ria Van Den Heuvel** van het kennis- en expertisecentrum *ZitStil*.

Ria Van Den Heuvel «Een zeer kleine minderheid van de ouders doet eraan mee, misschien één op de honderd. De drempel lijkt hoog: een trainingspakket bestaat uit acht bijeenkomsten, die twee uur duren en meestal 's avonds worden gehouden - je moet dus ook een babysit regelen en alles zelf financieren.»

HUMO Zorgt zo'n oudertraining er ook voor dat de kinderen beter worden?

Ria Van Den Heuvel «Wij leren ouders wat ADHD is en hoe ze de opvoeding van hun kind het best aanpakken. We zien vaak dat die relatie compleet verzuurd is: ouders doen niets anders meer dan hun kind tot de orde roepen, het achter de veren zitten, vragen dat het zijn rommel opruimt. Als je daarmee leert om te gaan, kan de relatie weer min of meer normaal worden - en dan is het nog lastig genoeg.

»Ook belangrijk is het contact met lotgenoten. Het is goed dat ouders merken dat ze niet alleen staan met hun probleem en dat ze geen slechte ouders zijn, maar ouders van kinderen met een gebruiksaanwijzing. Hoe vaak zeggen buitenstaanders niet: 'Breng hem maar eens naar hier, 't zal rap overgaan!' En dat is niet correct: het gaat niet zomaar over.»

COMMUNAUTAIR PROBLEEM

Pech, het gaat niet zomaar over. Maar als we nu eens niet alleen de ouders, maar ook de kinderen psychologisch zouden begeleiden? Maak u geen zorgen, ook daar is aan gedacht. Met gedragstherapie kun je proberen storende gedragingen af te leren, zoals wippen op je stoel, de klas op stellen zetten, te veel flapuit zijn. Maar om nu te zeggen dat dat de ultieme remedie is: nee. Dan toch maar van die pokkepillen?

Danckaerts «Zoals dat meestal gaat: er is niet één oplossing die voor iedereen ideaal is. Voor sommige kinderen brengt medicatie een absolute ommekeer teweeg, dus moeten we dat niet per se in een slecht daglicht stellen.»

HUMO Weet u hoeveel kinderen er bij ons op dit moment Rilatine en aanverwante producten gebruiken?

Danckaerts «Daar hebben we geen idee van. Ooit hebben we een berekening gemaakt tot het jaar 2003. Toen ging het naar schatting om 2% van de kinderen in de lagere school en

Vlaanderen 'ziek' zijn, worden in Wallonië 'slecht begeleid'. Bij ons scheelt er dus iets aan de kinderen, in Wallonië aan de ouders.

Danckaerts «Mja, dan stel je het toch een beetje te zwart-wit voor, want wij zeggen óók dat die kinderen anders begeleid moeten worden. Eerst moet je proberen of het probleem niet kan worden onderhouden met een andere aanpak. Pas als het daarmee niet lukt, zijn wij bereid de kinderen met medicatie te helpen, want ADHD legt wel degelijk een hypotheek op de toekomst van een kind.»

Rilatine: helpt het nu of helpt het nu niet?

0,5% van de jongeren op de middelbare school. Op dat moment was er zeker geen sprake van een te hoog voorschrijfgedrag: in principe mag je ervan uitgaan dat minstens 5% van de kinderen in de lagere school ADHD heeft, en dat je 60% daarvan goed kunt helpen met medicatie.»

HUMO Slik! Dat betekent dat er bijna in elke lagereschoolklas één leerling Rilatine zou moeten krijgen.

Danckaerts «Bij ons onderzoek hebben we wel een opmerkelijk verschil tussen Vlaanderen en Wallonië vastgesteld. In Wallonië wordt ADHD minder gezien als een ontwikkelings- en een neurobiologisch probleem: daar situeert men het veel meer in de relationele en de opvoedingssfeer.»

HUMO Het lijkt wel een communautair probleem: kinderen die in

PEDAGOGISCH COMFORT

Wat legt de grootste hypotheek op de toekomst van een kind? Dat het onrustig is, slechte schoolresultaten behaalt, misschien zelfs op het zo gevreesde 'slechte pad' belandt... Of dat het van kindsbeen af als een zieke wordt beschouwd en pillen moet slikken? Onvoorwaardelijke tegenstanders van ADHD-medicatie weten het wel: zij zien hyperactieve kinderen veranderen in volgzaam robots.

HUMO Is de remedie niet erger dan de kwaal? Als ik de bijsluiter van Rilatine bekijk, denk ik: dát wil ik niet in mijn lijf!

Danckaerts «Farmaceutische firma's zijn verplicht in de bijsluiter alles te vermelden wat in de onderzoeksfase aan nevenwerkingen

Dossier ADHD: kinderen aan de pil

► werd vastgesteld én alles wat er nadien nog wordt gemeld. Leg er eens een bijsluiter van om het even welk ander medicament naast: dat is *altijd* impressionant.»

HUMO Ik ben niet bekend met andere psychofarmaca, maar dit heb ik nog nooit gezien: prikkelbaarheid, slaapproblemen, hoofdpijn, verhoging van de bloeddruk, gewichtsverlies en in zeer zeldzame gevallen bloedarmoede, toevallen, tics, psychosen, zelfmoordgedachten...

Danckaerts «De grootste bekommernis bij stimulantia als Rilatine is het effect op de eetlust, wat kan leiden tot een gewichtsstagnatie en groeivertraging. De meeste voorschrijvende artsen volgen dat nu heel goed op. Af en toe leidt het zelfs tot de beslissing de medicatie stop te zetten.»

Het kan verkeren. Een paar jaar geleden nog, in dit eigenste blad, zei een kinderpsychiater wier zoon-tje Rilatine nam, dat de bijsluiter 'wetenschappelijk niet correct' is en ten onrechte van groeistoornissen gewaagt. Tja, de wetenschap staat niet stil.

LICHT OPZWEPEND

HUMO Zijn er nog meer neveneffecten waar iedereen ondertussen beducht voor is?

Danckaerts «De bijwerking die op dit moment het meest in de belangstelling staat, is ook al lang bekend: dat stimulantia - daar danken ze onder meer hun naam aan - een licht opzwevend effect hebben op al wat hart en bloedvaten betreft. Voor mensen die al enig risico lopen, bijvoorbeeld kinderen van wie niet geweten is dat ze een hartritme stoornis hebben, kan dat tot een gevaarlijke situatie leiden bij zware inspanningen.»

HUMO Acht u het mogelijk dat er in de sport al Rilatine-gebruikers aan hartproblemen bezweken zijn?

Danckaerts «Ik riskeer nu een gevaarlijke uitspraak te doen, maar ja: ik acht dat mogelijk. Het is zelfs zo dat er wereldwijd rapporteringen zijn van kinderen die plotseling overlijden tijdens een piekinspanning. Het gaat wel om geïsoleerde gevallen - enkele tientallen, terwijl patiënten al miljoenen keren aan medicatie zijn blootgesteld. En je kunt er ook niet uit afleiden dat het aan de Rilatine ligt, omdat er bij de onderzochte gevallen meestal onderliggende hart- of vaatproblemen waren. Daarom vragen wij vooraf of kinderen ernstige hartkloppingen

voelen bij een inspanning, of ze ooit zijn flauwgevallен, of er in de familie hartritme stoornissen zijn.»

HUMO De 'stimulantia' waar u over praat, doen mij denken aan die goeie oude stimul uit het wielertpeloton. Wordt Rilatine als doping gebruikt?

Danckaerts «Mogelijk wel, maar het staat op de lijst van de verboden middelen. Het verbetert onder meer de concentratie en de lengte van je aandachtsspanne, en dat heeft in een aantal sporten een prestatieverbeterend effect. Ouders van een kind met ernstige ADHD zeggen soms: 'Zonder medicatie kunnen we hem

was het een ordinaire drug. Tieners gebruiken het spul om te vermageren, pubers pletten de pillen en snuiven ze als coke, sporters gebruiken ze als doping.

Af en toe duikt ook het gerucht op dat ADHD-medicatie de kortste weg naar een drugsverslaving is - al was het maar omdat je makkelijker naar allerlei chemisch spul grijpt als je van kindsbeen af ingeprent krijgt dat het leven zoveel beter gaat met een pil. Maar meteen daarop komt er dan een wetenschapper in de krant vertellen dat het net andersom is: als je ADHD hebt en niet behandeld wordt, loop je een groter risico dat het later fout met

meer gericht op saaiere dingen. Dat is natuurlijk net het effect dat je wilt weegbrengen bij jongeren die zich te veel laten afleiden door bijkomstigheden, maar zij vinden dat duidelijk niet prettig. Niemand zegt: 'Waw, wat een heerlijk gevoel!'»

OP WOLKJES

Voor een horrorverhaal klein en fijn moet je op internet zijn. Daar vind je onder meer de theorie dat kinderen niet genezen worden door Rilatine, maar er juist ziek van worden: methylfenidaat zou de hersenen beschadigen en kinderen psychotisch maken. En daar krijgen ze dan weer antipsychotica tegen, zodat de farmaceutische industrie twee keer langs de kassa passeert.

HUMO Volgens sommige bronnen is er geen wezenlijk onderscheid tussen Rilatine en cocaïne.

Danckaerts «Grotendeels klopt dat: Rilatine is net als cocaïne een stimulerend middel en valt ook onder de wet op de verdovende middelen. Het voorschrijven gebeurt dan ook volledig gecontroleerd: je kunt bijvoorbeeld geen twintig voorschriften tegelijk meegeven.»

HUMO Als je kinderen met ADHD cocaïne zou geven in plaats van Rilatine, zou dat dan hetzelfde effect hebben?

Danckaerts (denkt na) «Theoretisch... misschien wel. Het grote verschil zou zijn, vrees ik, dat ze op wolkjes beginnen te lopen en banale dingen onbelangrijk gaan vinden, terwijl Rilatine er juist voor zorgt dat ze ook gewone, doorweekte dingen interessant en belangrijk genoeg vinden. Cocaïne en Rilatine zijn verwant, maar kleine varianten in de chemische structuur kunnen in de hersenen tot grote verschillen leiden.»

HUMO Rilatine zou hersenschade tweewegbrengen. Klopt dat?

Danckaerts «Tja. We hebben nog geen hersenen kunnen opensnijden van jonge mensen die gedurende tien, vijftien jaar Rilatine hebben genomen, dus daar hebben we op dit moment niet echt een antwoord op. Maar er is geen enkel bewijs dat het iets structureels beschadigt in de hersenen.»

HUMO Als we één aap opensnijden, weten we het zeker.

Danckaerts «Dat soort onderzoek gebeurt normaal op ratten. Zowel bij dieren als bij mensen worden er veranderingen in de hersenen vastgesteld, maar op dit moment zijn er vooral aanwijzingen dat de hersen- ►

'We kunnen niet bewijzen dat medicatie tegen ADHD geen schade aanricht'

niet naar een voetbalploeg sturen, want hij staat daar op het veld, hij ziet niks, hij loopt van hier naar ginder, hij is niet bij het spel betrokken. Maar met medicatie speelt hij goed mee! Sinds kort vragen wij de sportbonden of ze een uitzondering op de dopingregels willen maken voor jongeren die al jaren behandeld worden voor ADHD, en een aantal aanvragen is al goedgekeurd.»

HUMO Wordt Rilatine bij ons in een parallel circuit verhandeld en als cocaïne gebruikt?

Danckaerts «Niet dat ik weet. De enige beschrijvingen die ik daarvan ken, zijn uit de Verenigde Staten afkomstig.

«De enige manier om met Rilatine een beetje een *euforisch effect* te bereiken zoals met cocaïne, bestaat erin het rechtstreeks in de bloedbaan te brengen met een inspuiting. Alleen zijn er blijkbaar andere middelen waarmee je dat effect gemakkelijker bereikt, dus de *street value* van Rilatine - de prijs die men op straat voor één pilletje wil betalen - is niet zo hoog. Dat neemt niet weg dat er sprake is van enig misbruik: sommige jongeren nemen hun pillen niet en zetten er een handje mee op - bijvoorbeeld tijdens de examenperiode, als pepmiddel.»

POTENTIEEL VERSLAVEND

In de buitenlandse pers lees je geregeld verhalen over tieners die op de speelplaats Rilatine dealen als

je gaat.

Ik kan mij inbeelden dat je als ouder van een kind met ADHD wel eens de aandrang voelt je hoofd van je romp te schroeven en het in een bankkluis op te bergen: de informatie die van overal op je afkomt is zo tegenstrijdig dat je er op de duur zelf een raar syndroom aan over zou houden.

HUMO Is Rilatine op zich nu verslavend of niet?

Danckaerts «Laat je apen de keuze tussen het innemen van drank met of zonder methylfenidaat - de werkzame stof in Rilatine - dan ontwikkelen ze een duidelijke voorkeur voor met. Als men bij dieren dat soort voorkeur vindt, spreekt men van een *potentieel* verslavend effect, want dan moet nog altijd worden aangetoond dat het op mensen een vergelijkbaar effect heeft. Men spreekt dan ook van een *potentieel* verslavend effect van Rilatine: als je het op een bepaalde manier zou gebruiken, zou je er verslaafd aan kunnen worden. Maar niet als je het gebruikt zoals het voorgeschreven wordt.

«Echt waar, je mag dat eens checken bij honderd kinderen. Wat wij hier dagelijks horen is dat ze het veel eerder *vervelend* vinden dat ze hun pilletjes moeten nemen. En als ze nadien al iets voelen is het geen euforie, maar een wee en misselijkmakend gevoel in de maag. Adolescenten zeggen dan weer dat ze het gevoel hebben dat ze minder creatief zijn,

Dossier ADHD: kinderen aan de pil

► afwijkingen die gevonden worden bij kinderen met ADHD veeleer verbeteren met medicatie. Maar bewijzen dat medicatie geen schade aanricht, kunnen we nog niet.»

HUMO Rilatine zou mensen psychotisch maken, lees ik.

Danckaerts «Daar kunnen we maar één zinnig antwoord op geven: er zijn overal ter wereld opvolgingsstudies verricht, en daaruit is nooit gebleken dat mensen die in hun jeugd voor ADHD zijn behandeld, een hoger risico lopen om psychotische aandoeningen te ontwikkelen.»

DRUGS IN EEN DOOSJE

Apotheker **Fernand Haesbrouck** voert al jaren een eenmanskruistocht tegen ADHD en de medicatie die ertegen wordt ingezet. Hij heeft er in eigen beheer een boek over uitgegeven - 'ADHD-medicatie: medische megablunder' - waarin hij de theorie ontvouwt dat ADHD-pillen een verwoestende werking hebben. Haesbrouck is ook actief op het internet en houdt in heel Vlaanderen lezingen. Tussen ADHD-middelen en harddrugs ziet hij geen wezenlijk verschil: als een stof door de maffia aan de man wordt gebracht, is het een gevaarlijke drug; als het in een doosje zit en door de farmaceutische industrie aan de man wordt gebracht, is het een geneesmiddel. Wat dokters zogenaamde ADHD-kinderen aandoen, vergelijkt hij met de praktijken van de nazi's, die gezonde kinderen ziek maakten om er medische experimenten op uit te voeren. Wegens zijn flamboyante stijl is hij al eens op het matje geroepen bij de Orde van Apothekers - ADHD-specialisten hadden hem aangeklaagd wegens laster en eerroof - maar over de grond van de zaak valt hem naar eigen zeggen niets te verwijten.

Haesbrouck fulmineert overigens niet alleen tegen Rilatine en Concerta, maar ook tegen Straterra (van Eli Lilly), een nieuwsoortig medicament dat als twee druppels water op Prozac zou lijken. Dokters schrijven het vooral voor aan kinderen met ADHD die ook angstproblemen hebben, tics en/of 'een hoog risico op middelenmisbruik'. Maar laten we het gemakshalve even houden bij het populaire Rilatine.

HUMO Volgens Haesbrouck krijgen kinderen die Rilatine nemen tegenwoordig stelselmatig het antipsychotische middel Risperdal toegediend. Klopt dat?

Danckaerts «Ja en nee. Jongeren met autisme, met ticstoornissen en met ernstige gedragsproblemen en lagere begaafdheid krijgen soms met recht en reden Risperdal voorgeschreven. Maar wat zie je? Bij alledrie die aandoeningen is er een overlap met ADHD. Kinderen met tics bijvoorbeeld hebben 60% kans om ook ADHD te hebben. Als zo'n kind Risperdal krijgt, kun je dus moeilijk zeggen dat het dat middel krijgt voor zijn ADHD.»

«Wat we bijvoorbeeld wel zien is, dat jongeren die schizofrenie ontwikkelen, als kind vaak concentratiestoornissen hadden - en dan is het goed mogelijk dat ze daar Rilatine voor hebben gekregen. Maar je kunt de zaak niet omkeren en zeggen dat iedereen die Rilatine heeft genomen schizofreen wordt.»

SCHIZOFRENIE

Over schizofrenie gesproken. **Mark Vonnegut**, de zoon van de onlangs overleden Amerikaanse schrijver **Kurt Vonnegut Jr.**, heeft ooit een boek geschreven dat 'The Eden Express' heet. Daarin beschreef hij zichzelf als 'een hippie met een genetische aanleg voor schizofrenie'. In zijn roman - een pijnlijke roman - beschrijft hij zijn problemen, die hem in de jaren zeventig in een psychiatrische instelling deden belanden. Ondertussen is hij voor dokter gaan studeren en nu is hij als kinderarts gespecialiseerd in... ADHD. Op het internet staat een clipje - een pijnlijk clipje - waarin hij op een congres minutenlang probeert uit te leggen wat nu eigenlijk de symptomen van ADHD zijn (www.pseudowetenschap.nl/deadhspecialistgeeftantwoord.htm). Het enige wat je er als leek bij kan denken is: tiens, zou ADHD dan toch een spookziekte zijn?

En als het wantrouwen dan toch de kop opsteekt: hoe komt het dat alle ADHD-specialisten zo positief zijn over medicatie, terwijl er in de media zoveel verontrustend nieuws te rapen valt? Zitten de dokters en de farmaceutische industrie dan toch in een wereldomvattend complot dat de beschaving te gronde wil richten, zoals **Fernand Haesbrouck** laat doorschemeren? Even polsen bij de mevrouw bij ZitStil.

HUMO We begonnen dit verhaal met de Amerikaanse studie waaruit zou blijken dat ADHD-medicatie op lange termijn geen voordelen biedt. De BBC en de pers in het algemeen gaven er uitge-

De professor: 'Het kan zijn dat Rilatine in de sport als doping wordt gebruikt. Ik acht het zelfs mogelijk dat er daardoor al sporters bezweken zijn aan hartproblemen.'

breid ruchtbaarheid aan. Waarom maakt ZitStil als 'kenniscentrum' er dan geen melding van op zijn website?

Van Den Heuvel «Wij hebben voor een zeer toegankelijke website gekozen; als we specialistisch moeten zijn, doen we dat op trainingen of in brochures. En u hebt nu toevallig één reportage gezien over één onderzoek, terwijl wij te pas en te onpas onderzoeken naar boven zien komen, die dan enige tijd later weer worden herroepen. Ik heb niet het personeel om dat allemaal te wikkelen en te wegen, dat laten we over aan de universitaire centra.»

HUMO Vorig jaar verscheen er een artikel in De Standaard over de gevaren van ADHD-medicatie. Toen publiceerde u een persbericht waarin Novartis, de producent van Rilatine, dat artikel weerlegt. Deed u dat omdat Novartis u sponsort? Van Den Heuvel «Nee: dat artikel bevatte onjuiste informatie. Als er in de pers onrustwekkende artikels verschijnen, gaan ouders zich schuldig voelen omdat ze hun kin-

deren medicatie geven. Veel mensen denken - misschien doet u dat ook wel - dat ouders zeer lichtzinnig omspringen met medicatie, maar onze ervaring is dat ze er juist heel lang over doen eer ze hun kinderen medicamenten geven.»

Als we Novartis vragen of het ZitStil sponsort, krijgen we een duidelijk antwoord: 'Nee.' Als we het achteraf nog eens vragen, blijkt dat het niet om sponsoring gaat, maar om *mecenaat*. 'Maar uiteraard doet dat geen afbreuk aan onze onafhankelijkheid,' zegt Ria Van Den Heuvel.

Nu je het zegt: zou professor Danckaerts eigenlijk ooit iets voor of met Novartis hebben gedaan? **Danckaerts** «Absoluut, ja. Dat is een lastige zaak: als je in een universitair ziekenhuis werkt en er komt een nieuw geneesmiddel op de markt, dan word je geacht mee te kijken of het een valabele vernieuwing is, ja of nee. Dus zijn wij automatisch een aanspreekpunt voor firma's die met iets nieuws op de markt komen. Ze vragen ook

welijks ons advies over de noden van een bepaalde doelgroep, bijvoorbeeld kinderen met ADHD. Aan wie kunnen ze dat anders vragen? Dus ja, er is een zekere vorm van samenwerking. Maar dat betekent niet dat je afhankelijk bent van de farma-industrie of je daardoor laat beïnvloeden!»

ZONNIGE TOEKOMST

Novartis ziet de toekomst rooskleurig tegemoet. Volgens de firma zijn er nu in België zo'n 5.000 gebruikers van methylfenidaat, terwijl er dat op papier 50.000 zouden 'moeten' zijn, kinderen en volwassenen samen. Van een groeiscenario gesproken!

De vzw ZitStil ziet het ook zitten. Ze is alvast met een petitie gestart om te vragen dat jongeren hun Rilatine ook na hun achttiende verjaardag terugbetaald krijgen - 'want dan beginnen veel jongeren aan een hogere studie en hebben ze hun medicamenten net het hardst nodig'.

In de Verenigde Staten, waar de pillenconsumptie soms echt de spuitgaten uitloopt, is hier en daar een tegenbeweging op gang gekomen. In de staat Connecticut werd in 2001 al een wet goedgekeurd die leerkrachten en ander schoolpersoneel verbiedt ouders Rilatine of andere stimulantia voor hun kinderen aan te praten. Dat vindt professor Danckaerts een brug te ver: leerkrachten kunnen, samen met de ouders, juist een volledig beeld schetsen van het gedrag van een kind.

Het enige lichtpunt in dit dossier, bedenk ik in een egocentrische bui, is dat ik zelf geen lastige kinderen heb, dat ik niet voor het dilemma sta of ik ze ja dan nee medicatie moet geven, en dat ik evenmin in een echtscheidingsprocedure verwickeld ben waarbij de rechter het hoederecht over de kinderen ontzegt aan de partner die ze géén pillen wil geven en 'dus' een hypotheek legt op hun toekomst.

Hoezo, een hypotheek op de toekomst? Een grote overzichtsstudie van Oregon State University heeft net uitgewezen dat er geen enkel bewijs is dat ADHD-medicijnen op de lange termijn bevorderlijk zijn voor de schoolprestaties of de sociale slaagkansen... Ja, zegt prof. Danckaerts, maar dat komt gewoon doordat er nog geen studies zijn die kinderen lang genoeg hebben gevolgd: ethisch wordt het niet aanvaard dat je één groep kinderen jarenlang

medicamenten geeft en een andere groep al die tijd een placebo, zodat je daarna rustig even kunt kijken wie er het best uitkomt.

Kortom: wij zullen doorgaan!

Danckaerts «De keuze om kinderen met stimulantia te behandelen is er gekomen na een vloed van publicaties in de jaren zeventig en tachtig waaruit bleek dat die kinderen grote risico's lopen in hun latere leven. Toen ze nog géén hulp kregen, kwam één op de vier in de delinquentie terecht, één op de vier ontwikkelde een antisociale persoonlijkheidsstoornis, allemaal presteerden ze sterk onder hun intellectuele mogelijkheden en haalden een veel lager diploma dan in hun mogelijkheden lag, en velen hadden hun hele leven lang relationele problemen met alles en iedereen in hun omgeving. Die dingen hebben ervoor gezorgd dat men zei: kijk, we moeten hier iets proberen.»

HUMO Welja, laten we ze pillen geven, dan worden het later allemaal modelburgers.

Danckaerts «Als we kinderen met epilepsie behandelen, werken we ook met medicatie die rechtstreeks op het brein inwerkt en weten we ook niet wat de gevolgen op lange termijn zijn. Het gekke is dat daar totaal geen controverse over bestaat. Maar bij ADHD wordt dat om één of andere rare reden moeilijk geaccepteerd. Volgens mij komt dat doordat het puur over gedrag gaat, en omdat mensen niet willen geloven dat ons gedrag voor een deel zuiver biologisch en hersenbepaald is en niet alleen aangestuurd wordt door wat men de wil van de mens noemt. Daardoor is er die enorme weerstand.

«Maar tot op heden lijkt wat wij doen een goede zaak te zijn. Wat mij mettertijd overtuigd heeft is: als je jarenlang met die kinderen werkt, als je ziet wat ze allemaal moeten doormaken in hun jeugd en als je weet wat je daaraan kunt veranderen - zowel met gedragsaanpak als met medicatie - dan is het absoluut de moeite waard.»

Staf Hertens

Illustratie Leo Timmers

WAT VINDT U?

Hebt u een kind met ADHD, of lijdt u er misschien zelf aan? Wat zijn uw ervaringen? Bent u voor of tegen medicatie? Debatteer erover op ons Forum: www.humo.be

HUMO

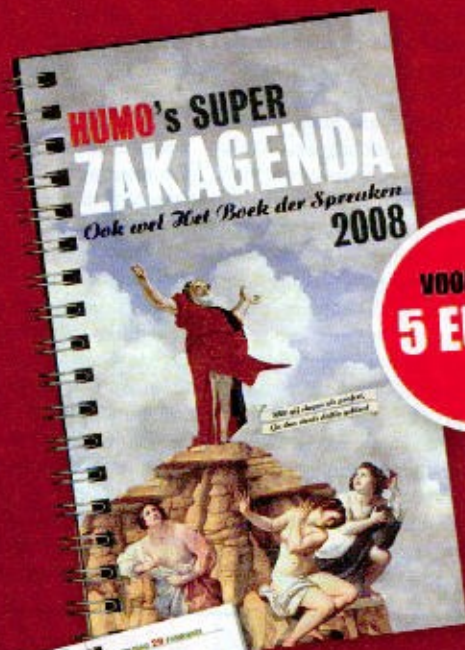
PRESENTEERT

HET GEBAAAR VAN HET JAA

Humo's Super-Zakagenda 2008 (15 x 8 cm), ook wel **Het Boek der Spreuken**, is opnieuw **192 bladzijden dik**, heeft een **harde kft** en is van schutblad tot schutblad geïllustreerd met **spreuken door Jeroen Hugo Matthysen en Guy Mortier**. De opbrengst gaat integraal naar het Rode Kruis, dat het geld zal gebruiken om de nijpende waterproblematiek te helpen verlichten, een initiatief dat dit jaar ook gesteund wordt door de Music for Life-actie van Studio Brussel.

Dit jaar ligt de agenda afzonderlijk in de winkel, dus niet in één pakket met Humo. U vindt de agenda op de toonbank of in de opvallende display in uw krantenwinkel. En dat voor maar 5 euro.

www.rodekruis.be

VOOR MAAR
5 EURO

VOLGENDE WEEK IN UW KRANTENWINKEL